

Rozsudek Velkého senátu ve věci Ilseher v. Německo (stížnost č. 10211/12)

Datum rozhodnutí: 4. prosince 2018

Závěr: *Preventivní detence stěžovatele byla nařízena za účelem léčení jeho duševní poruchy, a nelze na ni tedy nahlížet jako na trest.*

Obsah: Stěžovatel pobývá v současnosti v následné preventivní detenci ve věznici ve Straubingu. Stížnost se týká zákonnosti této následné preventivní detence stěžovatele. Stěžovatel byl umístěn do následné preventivní detence nařízením soudu v roce 2008, kdy skončil výkon desetiletého trestu pro mladistvé. Stěžovatel byl k tomuto trestu odsouzen poté, co v 19 letech zavraždil náhodnou běžkyni na lesní cestě. Čin byl sexuálně motivovaný. Když bylo psychiatrickým vyšetřením zjištěno, že stěžovatel trpí závažnou formou sexuálního sadismu a že by se mohl po propuštění znovu dopustit sexuálně motivovaných trestných činů, soud nařídil jeho detenci. Vnitrostátní soudy včetně řady odvolacích instancí nakonec tento závěr potvrdily. Stěžovatel namítal, že preventivní detence má retroaktivní účinky, a porušení svého práva nebýt trestán přísnějším trestem, než jaký mohl být uložen v době spáchání činu. Senát soudu jednomyslně rozhodl, že nedošlo k porušení práv stěžovatele podle Úmluvy. Stěžovatel požádal o předložení věci Velkému senátu. Velký senát většinou patnácti hlasů k dvěma shledal, že nebyl porušen čl. 5 odst. 1, a čtrnácti hlasy ku třem, že nebyl porušen ani čl. 7 odst. 1 Úmluvy. Dále jednomyslně rozhodl, že nebyl porušen čl. 5 odst. 4 Úmluvy, pokud jde o přezkum zákonnosti zajištění, a patnácti hlasy ku dvěma, že nebyl porušen čl. 6 odst. 1 Úmluvy (pokud jde o námitku údajného nedostatku nestrannosti soudce, který rozhodl o následné preventivní detenci). Odlišné stanovisko připojil soudce Ravarani, soudce Sicilianos nesouhlasné stanovisko. Další nesouhlasné stanovisko vyjádřil soudce Pinto de Albuquerque a k němu se připojil soudce Dedov.

Poznámka: Velký senát konstatoval, že preventivní detence stěžovatele je důvodná ve smyslu ustanovení čl. 5 odst. 1 písm. e) Úmluvy, a pro účely tohoto ustanovení jde tedy o zákonné opatření v souladu s čl. 5

odst. 1 Úmluvy. Ve vztahu k čl. 7 odst. 1 Úmluvy Velký senát uvedl, že preventivní detence byla stěžovateli uložena za účelem léčení jeho duševní poruchy s ohledem na jeho trestní minulost. Povaha a účel preventivní detence v jeho případě jsou tedy zásadně odlišné od obecné preventivní detence, vykonávané bez vztahu k duševnímu onemocnění. Stěžovatelovo právo na rozhodnutí v přiměřené době bylo respektováno a postup soudce v jeho věci nenesl žádné známky osobního zaujetí proti stěžovateli. Soud neshledal ani žádné další známky, že by nebyl v průběhu řízení nestranný.

Související judikatura: rozsudek ze dne 19. 4. 2012, *B. v. Německo*, č. 61272/09, rozsudek ze dne 28. 3. 2000, *Baranowski v. Polsko*, č. 28358/95, ECHR 2000 III, rozsudek ze dne 7. 1. 2016, *Bergmann v. Německo*, č. 23279/14, rozsudek ze dne 17. 1. 2012, *Biziuk v. Polsko* (č. 2), č. 24580/06, rozsudek ze dne 11. 5. 2004, *Brand v. Nizozemsko*, č. 49902/99, rozsudek ze dne 20. 4. 2010, *C. B. v. Rumunsko*, č. 21207/03, rozsudek Velkého senátu ze dne 21. 10. 2013, *Del Río Prada v. Španělsko*, č. 42750/09, ECHR 2013.

Relevantní ustanovení: čl. 5 odst. 1 písm. e) (právo na svobodu a osobní bezpečnost a zákonnost zatčení nebo zadržení – zákonnost držení duševně nemocných osob), čl. 5 odst. 4 (právo na urychlený přezkum zákonnosti zajištění), čl. 6 odst. 1 (právo na spravedlivý proces), čl. 7 odst. 1 (zákaz trestu bez zákona) Úmluvy o lidských právech a základních svobodách.

Rozsudek Velkého senátu ve věci Lekić v. Slovinsko (stížnost č. 36480/07)

Datum rozhodnutí: 11. prosince 2018

Závěr: *Odpovědnost stěžovatele za dluhy společnosti není nepřiměřená s ohledem na to, že stěžovatel byl aktivně zapojen do vedení společnosti.*

Obsah: Stížnost se týká vyškrtnutí společnosti ze soudního rejstříku a následné odpovědnosti jejího výkonného ředitele za dluhy společnosti. Tento postup byl použit proti společnosti stěžovatele podle nové právní úpravy zavedené v roce 1999, která dala vnitrostátním soudům pravomoc „spíci“ společnosti takto

vyškrtnout. Následně musel stěžovatel uhradit 32 795 EUR jednomu z věřitelů společnosti. Soud v senátním rozsudku rozhodl, že nebyl porušen čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě. Rovněž Velký senát rozhodl patnácti hlasy ku dvěma, že nebyl porušen čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě.

Poznámka: Velký senát uvedl, že dovození odpovědnosti stěžovatele za dluhy společnosti nebylo nepřiměřené s ohledem na to, že stěžovatel byl aktivně zapojen do vedení společnosti. Dluh, který měl uhradit, byl menšího rozsahu, a stěžovatel na sebe tedy nemusel vzít příliš tíživé břemeno. Velký senát také poukázal na souvislost legislativy s potřebou zajistit finanční stabilitu v průběhu přechodu od socialistické k tržní ekonomice. Tisíce společností vzniklých v bývalé Socialistické federativní republice Jugoslávii jsou „spící“ společnosti a převedení odpovědnosti za jejich dluhy na vlastníky těchto společností mělo odbřemenit soudy od řízení o jejich likvidaci.

Související judikatura: rozsudek ze dne 24. 10. 1995, *Agrotexim a ostatní v. Řecko*, č. 14807/89, Series A 330-A, rozsudek Velkého senátu ze dne 16. 7. 2014, *Ališić a ostatní v. Bosna a Hercegovina, Chorvatsko, Srbsko, Slovinsko a bývalá jugoslávská republika Makedonie*, č. 60642/08, ECHR 2014, rozsudek Velkého senátu ze dne 28. 4. 2004, *Azinas v. Kypr*, č. 56679/00, ECHR 2004 III, rozsudek Velkého senátu ze dne 13. prosince 2016, *Béláné Nagy v. Maďarsko*, č. 53080/13.

Relevantní ustanovení: čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě o lidských právech a základních svobodách.

Rozsudek Velkého senátu ve věci Molla Sali v. Řecko (stížnost č. 20452/14)

Datum rozhodnutí: 19. prosince 2018

Závěr: *Odmítnout členům náboženské menšiny oprávnění zvolit si možnost mít prospěch z obecného státního práva nepředstavuje jen diskriminační zacházení, ale i porušení práva na sebeurčení, které má v oblasti ochrany menšin zásadní důležitost.*

Obsah: Stížnost se týká aplikace islámského náboženského práva (šaría) vnitrostátními soudy na dědický spor mezi Řeky muslimského vyznání v rozporu s vůlí zůstavitele (řeckého muslima, zesnulého manžela stěžovatelky). Ten odkázal svůj veškerý majetek své manželce poslední vůlí pořízenou podle řeckého soukromého práva. Vnitrostátní soudy

považovaly poslední vůli za neúčinnou, protože na věc bylo aplikovatelné islámské právo. Konstatovaly, že v Řecku je islámské právo aplikovatelné zejména na Řeky muslimského vyznání. Stěžovatelka tak byla připravena o tři čtvrtiny svého dědictví a namítla, že byla diskriminována pro svůj náboženský původ – pokud by její zesnulý manžel nebyl muslim, zdědila by všechnen jeho majetek. Příslušný senát se vzdal své pravomoci rozhodnout věc ve prospěch Velkého senátu. Velký senát jednomyslně rozhodl, že byl porušen čl. 14 ve spojení s čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě.

Poznámka: Velký senát konstatoval, že rozdílné zacházení mezi stěžovatelkou jako oprávněnou podle poslední vůle pořízené zůstavitelem – řeckým muslimem v souladu s řeckou občanskoprávní úpravou v porovnání se stejně pořízenou poslední vůlí zůstavitele, který muslimem není, postrádalo objektivní a rozumné odůvodnění. Uvedl, že ze svobody náboženské víry nevyplývá pro členské státy povinnost vytvářet zvláštní právní rámec poskytující náboženským menšinám zvláštní status zahrnující speciální privilegia. Pokud ale stát takový zvláštní status poskytuje, musí zajistit, aby podmínky stanovené pro skupinová práva nebyly aplikovány diskriminačním způsobem.

Související judikatura: rozsudek Velkého senátu ze dne 16. 3. 2010, *Carson a ostatní v. Spojené království*, č. 42184/05, ECHR 2010, rozsudek Velkého senátu ze dne 13. 11. 2007, *D. H. a ostatní v. Česká republika*, č. 57325/00, ECHR 2007 IV, rozsudek ze dne 22. 1. 2008, *E. B. v. Francie*, č. 43546/02, rozsudek Velkého senátu ze dne 22. 3. 2012, *Konstantin Markin v. Rusko*, č. 30078/06, ECHR 2012, rozsudek Velkého senátu ze dne 10. 11. 2005, *Leyla Şahin v. Turecko*, č. 44774/98, ECHR 2005 XI, rozsudek ze dne 20. 10. 2009, *Lombardi Vallauri v. Itálie*, č. 39128/02.

Relevantní ustanovení: čl. 14 (zákaz diskriminace), čl. 1 Protokolu č. 1 (ochrana vlastnictví) Úmluvy o lidských právech a základních svobodách.

Ecis v. Lotyšsko (stížnost č. 12879/09)

Datum rozhodnutí: 10. ledna 2019

Závěr: *Lze souhlasit, že ženy ve výkonu trestu by neměly být podrobeny přísnějším podmínkám, než je nezbytné, ale totéž platí i pro muže.*

Obsah: Stěžovateli, odsouzenému za trestný čin k trestu odnětí svobody, nebylo umožněno zúčastnit se otcova pohřbu. Neumožňovaly

to právní předpisy upravující výkon trestu odnětí svobody, které zacházejí znevýhodňujícím způsobem s muži v porovnání s ženami. Soud pěti hlasy ku dvěma rozhodl, že byl porušen čl. 14 ve spojení s čl. 8 Úmluvy. Soudci Grozev a O'Leary připojili společné nesouhlasné stanovisko.

Poznámka: Soud konstatoval, že se ženami a muži, kteří se dopustili závažných trestných činů a byli odsouzeni ke stejným trestům, bylo zacházeno rozdílně. Zatímco muži byli automaticky umístěni do věznice nejvyšší bezpečnostní kategorie a byli drženi v uzavřených věznicích, ženy byly umístěny do méně přísných a částečně otevřených věznic. Podle právní úpravy pak byl stěžovatel automaticky vyloučen z účasti na pohřbu, zatímco v případě ženy byla taková možnost připuštěna. Individuální posouzení přiměřenosti možné nebylo, a stěžovatel tak byl vystaven diskriminaci v rozporu s Úmluvou.

Související judikatura: rozsudek ze dne 3. 10. 2017, *Alexandru Enache v. Rumunsko*, č. 16986/12, rozsudek ze dne 25. 7. 2018, *Carvalho Pinto de Sousa Morais v. Portugalsko*, č. 17484/15, ECHR 2017, rozsudek Velkého senátu ze dne 16. 6. 2015, *Chiragov a ostatní v. Arménie*, č. 13216/05, ECHR 2015, rozsudek ze dne 13. 7. 2010, *Clift v. Spojené království*, č. 7205/07, rozsudek Velkého senátu ze dne 4. 12. 2007, *Dickson v. Spojené království*, č. 44362/04, ECHR 2007 V.

Relevantní ustanovení: čl. 8 (právo na respektování rodinného a soukromého života) a čl. 14 (zákaz diskriminace) Úmluvy o lidských právech a základních svobodách.

Khadija Ismayilova v. Ázerbájdžán (stížnost č. 65286/13)

Datum rozhodnutí: 10. ledna 2019

Závěr: *Rozsáhlé a nadbytečné zveřejnění citlivých osobních údajů stěžovatelky představovalo zásah do jejího soukromého života, který nebyl nijak odůvodněný.*

Obsah: Stížnost se týká diskreditační kampaně vedené proti stěžovatelce, známé novinářce. Té byly mimo jiné zaslány výhrůžky veřejným zostuzením, pokud neskončí s publikováním investigativních reportáží. Následně bylo na internetu publikováno video, natočené skrytou kamerou ve stěžovatelčině bytě, zachycující její sexuální styk s jejím tehdejším přítelem. Stěžovatelka objevila po celém bytě instalované skryté kamery, druhou

tajně zavedenou telefonní linku a datové kabely určené k přenosu kamerových záznamů. V reakci na stěžovatelčiny stížnosti, že vyšetřování je vedeno neúčinně, úřad hlavního prokurátora publikoval zprávu o vyšetřování. Údajně za účelem vysvětlení, kolik svědků prokuratura vyslechla, byla uvedena plná jména a povolání všech osob, které žily se stěžovatelkou nebo navštěvovaly její byt, byla uvedena její adresa a byla zveřejněna identita jejího přítele, který byl zachycen na videozáznamu. Stěžovatelka podala soukromoprávní žalobu s tím, že vnitrostátní orgány zveřejnily informace o jejím soukromém životě, ale žaloba byla zamítnuta, právě tak jako její pozdější odvolání. Stěžovatelka také podala řadu neúspěšných stížností, kde namítala, že vyšetřující orgány zdržují vyšetřování a na její dotazy pouze obecně odpovídají, že probíhá. Ostatně od roku 2013 se v něm nijak nepokročilo. Soud jednomyslně rozhodl o dvojnásobném porušení čl. 8 a o porušení čl. 10 Úmluvy.

Poznámka: Soud konstatoval, že vnitrostátní orgány byly povinny účinně vyšetřit protiprávní jednání, které zasahovalo do stěžovatelčiny důstojnosti. Vyšetřování vykazovalo závažné nedostatky a průtahy, ačkoliv veřejné orgány měly řadu zjevných indicií, které mohly využít. Například nebyl formálně vyslechnut technik, zaměstnanec státem vlastněného Baktelekomu, který připustil, že dostal pokyn, aby nainstaloval do bytu stěžovatelky druhou telefonní linku. Vyšetřovací orgány nevyvinuly žádné úsilí ani v tom ohledu, aby objasnily, zda neexistovala spojitost mezi povoláním stěžovatelky, investigativní novinářky kritické vůči vládě, a trestnými činy zaměřenými proti její osobě. Soud poukázal také na zprávu o pronásledování novinářů v Ázerbájdžánu a všeobecně rozšířené mínění o beztrestnosti takového jednání.

Související judikatura: rozsudek ze dne 31. 3. 2016, *A, B a C v. Lotyšsko*, č. 30808/11, rozsudek ze dne 31. 3. 2005, *Adalı v. Turecko*, č. 38187/97, rozsudek ze dne 9. 10. 2012, *Alkaya v. Turecko*, č. 42811/06, rozsudek ze dne 24. 5. 2011, *Association „21 December 1989“ a ostatní v. Rumunsko*, č. 33810/07 a 18817/08, rozsudek Velkého senátu ze dne 23. 6. 2016, *Baka v. Maďarsko*, č. 20261/12, rozsudek ze dne 8. 11. 2016, *Magyar Helsinki Bizottság v. Maďarsko*, č. 18030/11.

Relevantní ustanovení: čl. 8 (právo na respektování rodinného a soukromého života), čl. 10 (svoboda projevu) Úmluvy o lidských právech a základních svobodách.

Rozhodnutí o nepřijatelnosti stížnosti Bild GmbH & Co. KG a Axel Springer v. Německo (stížnost č. 62721/13 a 62741/13)

Datum rozhodnutí: 10. ledna 2019

Závěr: *Skutečnost, že byl stěžovatel po dlouhou dobu předmětem mediálního zpravodajství, mu neodnímná ochranu na soukromí v místech, kde byl uvězněn.*

Obsah: Stížnost se týká soudního nařízení, jímž bylo stěžovatelům – vydavatelům deníku *Bild* a správci jeho internetových stránek – zakázáno publikovat nebo rozšiřovat fotografie známého švýcarského televizního moderátora pořízené v době jeho vazebního stíhání. Trestní stíhání stěžovatele se těšilo výrazné pozornosti veřejnosti. Stěžovatel byl nakonec osvobozen. Soud jednomyslně rozhodl o nepřijatelnosti stížnosti.

Poznámka: Soud uvedl, že ačkoliv dotčená fotografie nebyla pro stěžovatele ponižující ani nactiutthačná, zachycovala novináře v místě nepřístupném veřejnosti – na dvoře věznice –, kde nemohl očekávat, že bude fotografován. Německý vnitrostátní soud pouze oběma stěžovatelům zakázal další publikaci a šíření fotografií a nařídil jim zaplatit nepřilíš vysokou částku novinářovým advokátům. Dle názoru Soudu vnitrostátní soudy vyváženě posoudily právo stěžovatelů na svobodu projevu a právo na soukromí televizního moderátora.

Související judikatura: rozsudek ze dne 24. 6. 2004, *Von Hannover v. Německo*, č. 59320/00, CEDH 2004 VI, rozsudek Velkého senátu ze dne 10. 11. 2015, *Couderc et Hachette Filipacchi Associés v. Francie*, č. 40454/07, CEDH 2015 (výňatky), rozsudek Velkého senátu ze dne 7. 2. 2012, *Axel Springer AG v. Německo*, č. 39954/08, rozsudek Velkého senátu ze dne 27. 6. 2017, *Medžlis Islamske Zajednice Brčko a ostatní v. Bosna a Hercegovina*, č. 17224/11.

Relevantní ustanovení: čl. 10 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (svoboda projevu).

Rozhodnutí o nepřijatelnosti stížnosti Mehmedović v. Švýcarsko (stížnost č. 17331/11)

Datum rozhodnutí: 17. ledna 2019

Závěr: *Informace o stěžovateli, které byly v průběhu sledování náhodně shromážděny a neměly pro samotné šetření žádný význam, v žádném případě nepředstavují systematické nebo trvalé shromažďování osobních údajů.*

Obsah: Stížnost se týká sledování pojištěného stěžovatele a nepřímo i jeho ženy na veřejných místech detektivem najatým pojišťovnou za účelem prověření oprávněnosti jeho nároku na odškodné po úraze utrpěném při dopravní nehodě. Pojišťovna, která měla plnit jako třetí strana za viníky nehody, si najala soukromou detektivní kancelář, aby monitorovala aktivity stěžovatele a ověřila, zda skutečně není schopen vykonávat běžné domácí činnosti, jak tvrdil. O aktivitách stěžovatele byl také v říjnu 2006 po čtyři dny pořizován videozáznam, a to na místech přístupných veřejnosti. Video, fotografie a zpráva o sledování ukázaly, že stěžovatel bez větších obtíží nosil břemena, nakupoval, vysával, myl a leštil svůj automobil. Na šesti fotografiích byla zachycena i jeho žena, ale nebyla zcela jasně identifikovatelná. Tyto dokumenty byly založeny do spisu sporu, který vedla pojišťovna se stěžovatelem. Stěžovatel a jeho žena pak podali žalobu, v níž namítali porušení svých osobnostních práv. Vnitrostátní soudy ji ale zamítly. Stěžovatel a jeho manželka ve své stížnosti uvedli, že byli podrobena sledování v rozporu s čl. 8 Úmluvy. Soud jednomyslně prohlásil stížnost za nepřijatelnou.

Poznámka: Soud nezjistil žádné známky porušení čl. 8 Úmluvy a označil stížnost za zjevně nedůvodnou. Zdůraznil, že sledování probíhalo na veřejných místech a bylo omezeno pouze na ověření stěžovatelovy pohyblivosti; jeho cílem tedy byla pouze ochrana finančních zájmů pojistitele. Soud potvrdil svůj dosavadní závěr, že vnitrostátní soudy správně dovodily, že prvořadý je zájem pojistitele, a zásah do práv stěžovatele tedy má zákonný základ. K zásahu do stěžovatelova práva na ochranu soukromého života tedy nedošlo.

Související judikatura: rozsudek ze dne 18. 10. 2016, *Vukota-Bojić v. Švýcarsko*, č. 61838/10, rozhodnutí o nepřijatelnosti stížnosti ze dne 28. 6. 2001, *Verliere v. Švýcarsko*, č. 41953/98, ECHR 2001-VII, rozhodnutí o nepřijatelnosti stížnosti ze dne 14. 6. 2005, *Minelli v. Švýcarsko*, č. 14991/02, rozsudek ze dne 25. 12. 2001, *P. G. a J. H. v. Spojené království*, č. 44787/98, CEDH 2001-IX, rozsudek ze dne 28. 1. 2003, *Peck v. Spojené království*, č. 44647/98, CEDH 2003-I, rozsudek Velkého senátu ze dne 4. 12. 2008, *S. a Marper v. Spojené království*, č. 30562/04 a 30566/04, CEDH 2008.

Relevantní ustanovení: čl. 8 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (právo na ochranu rodinného a soukromého života).

Připravila: Pavla Boučková